

Raadsvoorstel

Agendanr. :
Reg.nr. : 07.0551
B&W verg.. : 22 mei 2007
Cie_verg. : 12 juni 2007
Raadsverg.. : 26 juni 2007

Onderwerp: **Meedoen en erbij horen**
Beleidsplan maatschappelijke ondersteuning
's-Hertogenbosch 2007 - 2010

1) Status

U heeft de bevoegdheid kaders voor beleid op hoofdlijnen te stellen. Ter vaststelling bieden wij u deze nota over de maatschappelijke ondersteuning aan.

2) Samenvatting

's-Hertogenbosch ziet de komst van de Wet maatschappelijke ondersteuning als een kans om haar sociale beleid, zaken op het gebied van leefbaarheid, wonen, participatie, jeugd, educatie en gezondheidszorg, stevig op de kaart te zetten.

Maatschappelijke ondersteuning betekent voor onze gemeente: zorg bieden waar zorg echt nodig is en mensen in beweging krijgen of houden waar dat maar enigszins mogelijk is. Daarmee willen we bereiken dat iedereen kan meedoen in de samenleving, zijn talenten benut, zo zelfredzaam mogelijk is en veilig en plezierig kan wonen. De Wmo is vóór alles een participatiewet. We hebben onze ambities verwoord in het Beleidsplan in hoofdzaken 2006-2010: Ruimte voor de kracht van de stad.

- We bieden een **meerjarenplan** 2007 – 2010 met samenhangend sociaal beleid waarin de prestatievelden herkenbaar terugkomen. Een prestatieveld geeft aan op welk onderdeel van de Wmo welke verbeteringen gerealiseerd worden. In bijlage 4 treft u een samenvatting aan.
- Het betreft het **brede sociale beleid**.
- Het plan omvat het totaal aan **ambities en doelstellingen tot en met 2010**.
- **Burgers, cliëntenorganisaties** vertegenwoordigende organisaties en professionele uitvoeringsorganisaties zijn actief betrokken bij de totstandkoming van het plan en worden ook bij de verdere ontwikkeling, uitvoering en evaluatie betrokken.
- Het plan heeft rekening gehouden met **gerelateerde beleidsterreinen** zoals armoedebeleid, onderwijsbeleid, veiligheidsbeleid, verbeterde regie op maatschappelijke instellingen, versterkte wijkoriëntatie, woonvisie en sportvisie.
- Het plan is een **groeimodel** en biedt ruimte om tussentijds in te gaan op ontwikkelingen.
- Vanaf 2008 herijken we de bestaande voorzieningen en activiteiten. Daarbij willen we overlap in taken voorkomen en nieuwe, slimmere **arrangementen** samenstellen. Dat is nodig om ook na 2008 onze ambities voor een betere dienstverlening aan de burger waar te maken, ook wanneer

de omvang van de dienstverlening zou groeien. Een en ander kan leiden tot aanpassingen van onze inzet per prestatieveld.

- Met de **drie programmatische pijlers**, Sterke wijken, participatie en zorg, willen we de samenhang tussen beleidsvelden verder vorm te geven.
- In dit plan stellen we voor om een **stedelijk loket** op te richten en satellieten in de wijk waar vragen van burgers over wonen, zorg en welzijn worden beantwoord. In de satellieten in de wijk organiseren we ook de ontmoetingsfunctie, koppeling van vraag en aanbod op wijkniveau en activering.
- Nadat dit beleidsplan is vastgesteld zal de aanpak onder verantwoordelijkheid van het **college** in uitvoeringsprogramma's worden vertolkt.
- Het college houdt u jaarlijks via de begroting, de jaarverslagen en via de Wmo-monitor op de hoogte van de plannen, de voortgang en vooral de **resultaten**.

3) Inleiding

3.1 Wmo: waar staan we

Op 27 juni 2006 stemde de Eerste Kamer in met de Wet maatschappelijke ondersteuning (hierna afgekort als Wmo). Daarmee werden gemeenten per 1 januari 2007 verantwoordelijk voor de uitvoering van deze wet. In de Wmo heeft de regering een aantal bestaande wetten en subsidieregelingen gebundeld: Welzijnswet, Wet voorzieningen gehandicapten, delen van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) en een deel uit de Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid (de Openbare Geestelijke Gezondheidszorg). De bevoegdheden en verantwoordelijkheden voor maatschappelijke ondersteuning zijn nu in één wet vastgelegd. Dat biedt gemeenten de mogelijkheid om de huidige, onoverzichtelijke lappendeken van regelingen en beleid voor wonen, zorg en welzijn aan te pakken in het licht van het centrale motto: meedoen en erbij horen.

Als gemeente hebben we veel vrijheid gekregen voor het invullen van het beleid. In ruil daarvoor moeten we ervoor zorgen dat de resultaten die we op negen inhoudelijke prestatievelden bereiken op elkaar aansluiten. Verderop gaan we daar nader op in. Daarnaast bevat de wet **procesverplichtingen** waar we aan moeten voldoen:

- iedere vier jaar maken we een plan waarin staat in welke richting we het beleid zullen ontwikkelen;
- burgers worden betrokken bij de totstandkoming van het beleid;
- een verordening voor de individuele voorzieningen;
- verantwoording afleggen over onze prestaties in de vorm van een publicatie en een jaarlijks onderzoek naar de tevredenheid van cliënten.

In 's-Hertogenbosch zijn we voortvarend op weg. In februari 2006 stelde uw raad het Beleidskader maatschappelijke ontwikkeling vast. Samen met het beleidsplan in Hoofdzaken 2006-2010 stelt dat de uitgangspunten vast voor de uitvoering van de Wmo. In september 2006 volgde de vaststelling van de Verordening voor individuele verstrekkingen in het kader van de Wmo en in oktober de officiële

instelling van de Wmo Adviesraad 's-Hertogenbosch. In december 2006 stelde uw raad het 'Besluit individuele verstrekkingen' en het voorstel 'Overgang van AWBZ-middelen naar gemeenten in het kader van de Wmo' vast.

De Wmo begint per 2007 maar is dan nog allerminst af. We gaan er van uit dat de gehele uitvoering van de wet op zijn vroegst bij de start van een volgende meerjarenperiode (vanaf 2011) op de rails staat. Ook dan blijft het al werkend verder ontwikkelen en verbeteren. Per jaar pakken we aan wat het hardst nodig is, wat we kunnen overzien en wat we aan kunnen. En met 'we' bedoelen we burgers, organisaties en gemeente. Dit plan heeft dan ook nadrukkelijk het karakter van een **groeimodel**.

De **reikwijdte** van het plan is vier jaar (2007-2010). In die periode zijn tussentijdse aanpassingen mogelijk.

Het beleidsplan bevat de gemeentelijke ambities en doelstellingen met resultaten per prestatieveld. Ook geven we aan op welke manier we **verantwoording** zullen afleggen over de behaalde resultaten en op welke manier we de kwaliteit van de uitvoering bewaken. In de programmabegroting geven we aan wat we per begrotingsjaar van plan zijn te gaan doen.

Bij de totstandkoming van het plan zijn **burgers**, vertegenwoordigende organisaties en professionele uitvoeringsorganisaties **betrokken**. De behoeften van kleinere doelgroepen, zoals mensen met meervoudige problemen, zijn in kaart gebracht. Uiteraard zal dat ook gebeuren bij vervolgcities. Eind 2007 verantwoorden we via de verplichte jaarrapportage (Wmo-monitor) voor het eerst onze inspanningen. De integrale verantwoording gebeurt via de begroting en jaarverslagen.

3.2 Wat beogen we met de Wmo

De rijksoverheid

De Wmo is door het Rijk in de eerste plaats bedoeld om zorg in de toekomst betaalbaar en werkbaar te houden. Nederland moet zich daarvoor ontwikkelen van een verzorgingsstaat tot een zogenoemde participatiemaatschappij: een samenleving waaraan iedereen mee moet kunnen doen en mee wil doen. Mensen zullen meer dan nu zelf verantwoordelijk zijn voor het vinden van de zorg en ondersteuning die ze nodig hebben, bijvoorbeeld in hun eigen omgeving. Pas wanneer zij die oplossingen en de noodzakelijke hulp (tijdelijk) niet zelf kunnen vinden, kunnen ze een beroep doen op de gemeentelijke overheid. Die kan de behoeften en mogelijkheden van burgers en organisaties in haar gemeente het beste inschatten en heeft daarom van het Rijk de taak gekregen de Wmo uit te voeren.

Het Rijk zorgt via de AWBZ (Besluit Zorgaanspraken) voor langdurige, onverzekerbare en dure medische zorg; precies die onderdelen waar de AWBZ oorspronkelijk voor bedoeld was. De vormen van zorg die van de AWBZ naar de Wmo worden overgeheveld, hebben vooral betrekking op praktische ondersteuning en sociale begeleiding. Het is belangrijk te weten dat de Wmo alléén geldt als mensen aan geen enkele andere wet rechten kunnen ontleen. Dus alleen als mensen niet kunnen terugvallen op, bijvoorbeeld, de AWBZ, Zorgverzekeringswet, de Wet op de jeugdzorg of de Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen.

Regerakkoord CDA-PvdA-ChristenUnie

Het onlangs vastgestelde regerakkoord sluit qua filosofie aan bij het door uw raad in 2006 vastgestelde Beleidskader maatschappelijke ontwikkelingen. Zo worden de volgende projecten aangekondigd zoals 'Aanval op de schooluitval', 'Van probleemwijk naar prachtwijk', Deltaplan Inburgering', 'Kansen voor Kinderen', 'Iedereen doet mee', 'Veiligheid begint bij Voorkomen'

Het voert te ver om alle passages die gerelateerd zijn aan onze ambities hier aan te halen. Specifieke passages ten aanzien van de Wmo zijn de volgende:

- 'Vooralsnog zullen geen verdere stappen worden gezet in het traject van Wmo en AWBZ. De Wmo moet gemeenten de mogelijkheid bieden om met een maatwerkbenadering maatschappelijke participatie van burgers te stimuleren in combinatie met het bieden van specifieke hulp.'
- 'De tegemoetkoming van de Regeling tegemoetkoming bijzondere uitgaven (TBU) wordt overgeheveld naar de Wmo. De Wmo zal meer worden toegespitst op voorzieningen voor chronische zieken en gehandicapten.'

Voor de zomer hoopt de regering duidelijkheid te scheppen over haar concrete doelen en over de financiële bijdrage die zij wil leveren om die doelen te behalen. We sluiten niet uit dat het Rijk nog andere taken aan de Wmo zal toevoegen. Te denken valt aan activerende en ondersteunende begeleiding uit de AWBZ, palliatieve zorg (zorg voor patiënten in de laatste levensfase), clusters van Algemene Dagelijkse Levensverrichtingen en de ondersteuning die de MEE-organisaties leveren aan mensen met beperkingen. Over de financiële middelen die daarbij horen valt op dit moment nog weinig concreets te melden.

De gemeente 's-Hertogenbosch en de Wmo

's-Hertogenbosch ziet de komst van de Wmo als een kans om haar sociale beleid en onderwerpen op het gebied van leefbaarheid, wonen, participatie, jeugd, educatie en gezondheidszorg stevig op de kaart te zetten. Maatschappelijke ondersteuning betekent voor onze gemeente: zorg bieden waar dat écht nodig is en mensen in beweging krijgen of houden waar dat maar enigszins mogelijk is. Daarmee willen we bereiken dat iedereen kan meedoen aan de samenleving, zijn talenten benut, zo zelfredzaam mogelijk is en veilig en plezierig kan wonen.

Er zijn verschillende manieren voor de gemeente om de Wmo inhoudelijk verder uit te werken. De Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling ontwikkelde in 2006 drie scenario's ('Inhoud stuurt de beweging', SWP 2006). We schetsen ze kort:

Scenario 1: De gemeente aan het roer

De gemeente probeert de maatschappelijke ondersteuning zoveel mogelijk zelf te organiseren. Zij stuurt, financiert en voelt zich verantwoordelijk voor het resultaat. De gemeente zorgt voor een heldere uitwerking van de wet, zodat alle professionals die een bijdrage leveren aan de uitvoering weten wat hun taken en verantwoordelijkheden zijn. Door een integraal beleid te ontwikkelen, zorgt de gemeente ervoor dat de taken en verantwoordelijkheden van die professionals, zoals opbouwwerkers en hulpverleners die mensen opzoeken, op elkaar aansluiten. De gemeente grijpt in in het leven van mensen om ze te stimuleren mee te (blijven) doen aan de samenleving en zichzelf te kunnen redden.

Scenario 2: Stuurman van je eigen leven

Individuele burgers regelen hun ondersteuning zoveel mogelijk zelf. De gemeente creëert alleen enkele algemene voorwaarden, zoals toegankelijke woningen en vervoer. Ze stelt zo min mogelijk voorzieningen in natura ter beschikking, omdat burgers zelf moeten kiezen hoe ze hun leven willen inrichten. De gemeente ondersteunt burgers bijvoorbeeld met persoonlijke budgetten, vaardigheidstrainingen, inzet van ervaringsdeskundigen, en informatie en advies.

Scenario 3: De burger en zijn verbanden

De gemeente biedt ondersteuning en verbindt initiatieven van (groepen) burgers. Door vanzelfsprekende ontmoetingsruimten, wijkbudgetten en sensitieve en creatieve opbouwwerkers beschikbaar te stellen, maakt de gemeente het burgers en professionals gemakkelijk om initiatieven op te zetten en samen te werken. Bijvoorbeeld initiatieven die van zwakke wijken weer sterke wijken kunnen maken. Zwakke of kwetsbare burgers krijgen de ondersteuning die ze nodig hebben om hun eigen problemen op te lossen en (weer) naar vermogen mee te doen aan de samenleving.

In de praktijk komen vele mengvormen voor. Onze werkwijze tot nu toe lijkt vooral op scenario 1: de overheid aan het roer. Met uw keuze voor de missie van de actieve samenleving (Beleidskader Maatschappelijke Ontwikkeling februari 2006) ontwikkelen we ons in 's-Hertogenbosch in de richting van het derde scenario: de burger en zijn verbanden.

Andere rollen

Om de burger en zijn verbanden centraal te kunnen stellen, moeten de rol van gemeente, organisaties en burgers opnieuw vastgesteld worden.

- **De belangrijkste rol van de gemeente is mogelijk maken, ondersteunen en verbinden.** De gemeente biedt basisvoorwaarden, zoals goede voorzieningen. Ze is dáár in touw waar talenten of kansen niet worden benut, waar verbindingen niet tot stand komen en waar zaken mis dreigen te lopen of problemen ontstaan. De gemeente doet ook een beroep op woningcorporaties, het bedrijfsleven en andere partners.
- **Professionele zorg- en welzijnsorganisaties vertonen een actieve terughoudendheid .** Zij ondersteunen mensen 'met de handen op de rug'. Zij helpen de burger zijn probleem zelf of met behulp van onderlinge sociale verbanden (gezin, werk, buurt, sport, school, vereniging, vrienden) op te lossen. Zij vormen een aanvulling op informele aanbieders als vrijwilligers en mantelzorgers. Pas wanneer dit niet werkt, bieden de organisaties professionele zorg. Sensitieve en creatieve opbouwwerkers ondersteunen de initiatieven en organisatiekracht van bewoners in wijken.
- **Burgers benutten hun mogelijkheden optimaal, ook wanneer zij kwetsbaar zijn.** Burgers maken deel uit van sociale verbanden (gezin, werk, buurt, sport, school, vereniging, vrienden) waar ze idealiter ook een bijdrage aan leveren (coproducent). Burgers krijgen hulp als ze die nodig hebben om hun bijdrage te kunnen leveren.

Gemeentelijke regie

De gemeente ziet er als een regisseur op toe dat alle partijen hun nieuwe rol aannemen. In het beleidskader Maatschappelijke Ontwikkeling noemden we eerder al de rol van gemeente als uitvoerder, opdrachtgever voor de uitvoering van derden en zeker ook die van regisseur voor de realisatie van de stedelijke visie. Het is onze taak om het overzicht en de samenhang tussen alle prestatievelden te bewaken en het algemene belang te dienen.

We zijn ons ervan bewust dat de beoogde veranderingen tijd kosten. We zullen elkaar op de nieuwe rollen aan moeten gaan spreken en er gezamenlijk een nieuwe vorm voor vinden. Dat is een kwestie van jaren. In het volgende hoofdstuk beschrijven we hoe we daar aan willen gaan werken.

4) Verder werken in 's-Hertogenbosch

Met het Beleidskader Maatschappelijke Ontwikkelingen heeft uw raad gekozen voor een brede aanpak van de Wmo. Nieuwe taken worden uitgevoerd. Ondertussen wordt de inhoud en de uitvoering van het totale sociale beleid herzien.

We prijzen ons gelukkig met een kwalitatief goed stelsel van sociale voorzieningen in onze gemeente. De maatschappelijke organisaties werken onderling meer dan gemiddeld samen om voor bewoners het beste te bieden. Daar zijn we trots op. Tegelijkertijd kan het natuurlijk altijd beter. Dat willen we ook. We kiezen niet voor de weg om alle verworvenheden ter discussie te stellen. Samen met burgers en organisaties werken we stapsgewijs verder aan voorzieningen en verbanden waar bewoners op zitten te wachten en waar ze zelf bij betrokken zijn.

In dit hoofdstuk formuleren we uitgangspunten voor de inhoudelijke koers (4.1) en het ontwikkelproces met de tijdsplanning in 4.2. In hoofdstuk 5 belichten per prestatieveld onze ambities.

4.1 De inhoudelijke koers

Doelen van sociaal beleid

Het sociale beleid in 's Hertogenbosch heeft drie hoofddoelen:

1. Actieve inwoners zetten zich er voor in dat iedereen mee kan doen aan de samenleving.
2. Inwoners zijn (eventueel met ondersteuning) in staat zo lang mogelijk en zo zelfstandig mogelijk te blijven functioneren.
3. Mensen kunnen prettig samenleven in sterke wijken met voldoende toegankelijke gebouwen, diensten en voorzieningen.

Deze doelen sluiten aan bij projecten in het nieuwe regeerakkoord die aandacht geven aan kansen voor jongeren, het actief meedoen van alle bevolkingsgroepen en wijkverbetering, in de vorm van het *samenleven* in wijken.

De burger als vertrekpunt

Bij het behalen van die doelen is de vraag van de burger het vertrekpunt. We proberen steeds die vraag op te sporen en te helpen beantwoorden door:

- Ruimte te bieden aan mensen die zich maatschappelijk willen inzetten. Daarbij bedoelen we iedereen: jong en oud, rijk en arm, mensen met of zonder beperkingen, autochtoon en allochtoon. Belangrijk is dat mensen zo lang mogelijk sociaal en economisch zelfstandig zijn. Dat lukt door te werken, opleidingen te volgen, te sporten, hobby's te beoefenen, anderen te ontmoeten en iets voor anderen te betekenen. Mensen werken zo aan hun eigen en andermans welbevinden en realiseren zo een gezonde stad.

- Mensen te ondersteunen en te motiveren om hun talenten te gebruiken. Mensen lossen hun problemen het liefst zelf op. Als ze daar de hulp van de gemeente bij nodig hebben, dan is die toegankelijk, snel en adequaat. Daardoor kunnen mensen snel weer over gaan tot de orde van de dag.
- In buurt, wijk en stad voor iedereen toegankelijke algemene voorwaarden te scheppen. Het gaat om passende sociale voorzieningen (activiteiten, diensten en netwerken) en fysieke infrastructuur (woningen, voorzieningen, openbaar gebied).

Participatie, zorg en sterke wijken als drie programmatische pijlers

In het beleidskader Maatschappelijke Ontwikkeling heeft uw raad drie centrale invalshoeken ('dossiers') voor de uitwerking van de Wmo vastgesteld: 'Toegang', 'Maatschappelijke ondersteuning' en 'Zorg'. De Wmo schrijft voor dat we op negen prestatievelden herkenbaar beleid moeten voeren en verantwoorden. We starten daarom met het verwoorden van ambitie en doelstelling per prestatieveld. Tegelijkertijd willen we de samenhang tussen die beleidsvelden steviger gaan verankeren. Bij nader inzien blijken de drie centrale invalshoeken uit het beleidskader daar minder geschikt voor.

We stellen voor om de samenhang tussen alle prestatievelden vorm te geven via drie programmatische pijlers: participatie, zorg en sterke wijken.

- Participatie omvat alles waardoor mensen meedoen of in beweging komen: talenten benutten, participatiebanen, activeringsprojecten, vrijwilligerswerk, mantelzorg, ontmoeting, dagbesteding, burgerinitiatieven, sport, recreatie.
- Zorg gaat over omstandigheden waar mensen hulp bij nodig hebben: huishouden, mobiliteit, financiën, woningaanpassing, maaltijden, klusjes, sociale/psychische problemen, verslaving, geweld, relaties.
- Sterke wijken gaat over een passend voorzieningenniveau en plezierig samenleven in de wijken.

Deze drie programma's worden in 2007 het uitgangspunt voor het aansturen van alle prestatievelden. Dat is handig, omdat prestatievelden doelen willen bereiken die met alle drie de programma's te maken hebben. Of omdat onder ieder programmaonderdeel meerdere prestatievelden passen. Zo willen we voorkomen dat we werk dubbel doen, elkaar tegenwerken of ophouden of dat er werk blijft liggen.

De programma-indeling zal aansluiten op de begrotingsprogramma's: Participatie, Zorg en Wonen en leefomgeving. Met name door de prestatievelden 'Sterke wijken' en 'Jeugd en Preventie' dragen we ook bij aan de begrotingsprogramma's Veiligheid en Ruimte voor talent. We pakken de doelstellingen in samenhang op en kiezen er voor om niet een aparte visie op één werksoort te formuleren zoals eerder toegezegd¹.

¹ zie brief van het college aan de raad, Reactie op aanbevelingen onderzoekscommissie sociaal cultureel werk van maart 2005 en de aanbevelingen van de raadscommissie Sociaal Cultureel werk

Per prestatieveld hebben we ambities en doelen geformuleerd. Voor de realisatie daarvan hebben uitvoerende afdelingen van de gemeente en de uitvoerders in de stad elkaar nodig. Om van de onderlinge samenwerking een succes te maken, gaan we ervoor zorgen dat de sociale beleidsterreinen stevige verbindingen hebben met aanpalende beleidsvelden, zoals sport, wonen, economische ontwikkeling, ruimtelijke ordening, stedenbouw en het beheer van de openbare ruimte. We werken er hard aan om deze afstemming verder uit te bouwen.

Beslispunt raad

- **Wij stellen uw raad voor in te stemmen met de drie programmatische pijlers: Participatie, Zorg en Sterke wijken om de samenhang tussen beleidsvelden vorm te geven.**

Het bestaande beter

In hoofdstuk 5 geven we per prestatieveld onze ambities en doelen voor 2010. In bijlage 1 gaan we daar nader op in, ook door aan te geven wat we doen en wat we beter willen gaan doen: dichter bij de burger werken, meer gebruik maken van talenten, meer gebruik maken van sociale verbanden, beter gebruik maken van voorzieningen, meer regie voeren op zorgketens en op de sociale kwaliteit van wijken.

Daarbij willen we overlap in taken voorkomen en nieuwe, slimmere arrangementen samenstellen. Vanaf 2008 gaan we de inhoud, noodzaak en kwaliteit van bestaande voorzieningen en activiteiten opnieuw beoordelen. Dat is nodig:

- om vast te kunnen stellen of en hoe we met bestaande voorzieningen en activiteiten onze ambities na 2008 kunnen waarmaken;
- om de dienstverlening aan de burger te kunnen verbeteren;
- om het toenemend aantal mensen dat zorg nodig zal hebben ook in de toekomst van dienst te kunnen zijn;
- Om de voorzieningen te kunnen aanpassen aan nieuwe ontwikkelingen.

De uitkomsten van de beoordeling kunnen leiden tot aanpassingen van onze inzet per prestatieveld.

Bij dit proces van herijking zullen we soms voor dilemma's komen te staan. Aan de hand van een aantal criteria moeten we tot verstandige keuzes komen. De volgende vragen vormen onze leidraad:

- Op welke participatie- of zorgvraag van burgers is de voorziening een antwoord?
- Zijn er overlappenden in het voorzieningenpakket op wijkniveau of in de zorgketen(s)?
- Zitten er hiaten in de zorgketen voor individuele cliënten of in de sociale kwaliteit van een wijk?
- Effectiviteit: in hoeverre is de effectiviteit van een voorziening/activiteit aangetoond of beredeneerd? Is preventie mogelijk?

- Efficiëntie: welk resultaat wordt met een voorziening/activiteit bereikt tegen welke kosten? Is gestreefd naar de lichtste vorm van zorg en ondersteuning (gewoon waar het kan, speciaal waar het moet)?. Is het resultaat ook met vrijwillige inzet te bereiken?
- Wmo-filosofie: laat een voorziening de actie zoveel mogelijk bij de burgers? Bevordert ze de onderlinge betrokkenheid tussen mensen?
- Publieke verzekeraar: is een voorziening/activiteit ook op de AWBZ of de Zorgverzekeringswet te verhalen? Kan de doelgroep of klant de voorziening of activiteit zelf financieren?
- Actief burgerschap: in hoeverre maakt een activiteit/voorziening het mensen mogelijk zelf initiatieven te nemen?
- Is het een slimme combinatie/nieuw arrangement (bijv. werkgelegenheid in de zorg/ persoonlijke diensten, of maatjes voor uitstromers uit de zorg bijzondere groepen)?
- Welke partij is verantwoordelijk voor het regelen van de voorziening volgens de 'nieuwe' rolverdeling, zoals weergegeven in paragraaf 2.2.?

Beslispunt raad

- **Wij stellen uw raad voor in te stemmen met het voorstel om de bestaande subsidies en activiteiten vanaf 2008 te herijken aan de hand van de genoemde criteria.**

4.2 Het ontwikkelproces

Groeimodel

De wet begint per 1 januari 2007. De keuze voor een brede aanpak van 's-Hertogenbosch betekent veel samenwerken en kennis uitwisselen, zowel met burgers en instellingen als tussen de beleidsvelden onderling. We willen die samenwerking goed opzetten en vinden het verstandig daarvoor de noodzakelijke tijd te nemen. Niet alles kan tegelijk en het is evenmin verstandig nu alles al dicht te timmeren. Er is draagkracht en acceptatie nodig bij onze inwoners. Er lopen ook proefprojecten in het land waar we nog van kunnen leren. Belangrijk is wel dat we steeds voldoen aan onze wettelijke verplichtingen en dat het financieel haalbaar is. Uit oogpunt van tempo en beheersbaarheid kiest ons college daarom voor een **groeimodel** waarbij we stap voor stap zien wat nieuw, beter, slimmer of extra kan of moet gebeuren.

We hebben in 's-Hertogenbosch een kwalitatief goed voorzieningenaanbod. We starten daarom met een meerjarenplan Wmo dat onze ambities op de verschillende prestatievelden bevat en dat de afzonderlijke onderwerpen en thema's met elkaar in verband brengt. Dat beleid heeft u voor een deel overigens al eerder vastgesteld.

Na inspraak en besluitvorming zal het college het beleidsplan verder uitwerken en realiseren. Via de programmabegroting leggen we de concretisering en uitvoering van onze ambities ieder jaar ter goedkeuring aan u voor. Voor het eerst zal dat gebeuren in de Programmabegroting 2008.

We geven voorrang aan de wettelijk verplichte, nieuwe taken. Daarom hebben we in **2006** hard gewerkt om de individuele verstrekkingen, waaronder hulp bij het huishouden, voor te bereiden en voor cliënten een geruisloze overgang te bewerkstelligen. Verder hebben we de overige AWBZ-regelingen die onder de Wmo vallen overgenomen.

In **2007** bereiden we de Wmo loketfunctie voor en gaan we voldoen aan de verplichtingen in het kader van de Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ). We verwachten dit jaar van het Rijk ook duidelijkheid te krijgen over de vorming van Centra voor jeugd en gezin en het decentraliseren van gelden voor ondersteuning en advies voor mensen met beperkingen (MEE). In 2008 moeten we onze nieuwe taken op het gebied van het ondersteunen van mantelzorg en voorzieningen in de wijk voor mensen met beperkingen gaan uitvoeren. In 2007 bereiden we ons er samen met doelgroepen en organisaties op voor om dat op een vraaggerichte manier te kunnen doen.

Vanaf **2008** is het centrale loket operationeel. Daarnaast willen we het bestaande beleid inclusief de nieuwe taken in de prestatievelden opnieuw beoordelen op basis van de inhoudelijke en procesmatige uitgangspunten Wmo. Het doel is te bepalen hoe we onze nieuwe ambities vanaf 2008 steeds waar kunnen blijven maken en financieel kunnen blijven ondersteunen. We moeten er rekening mee houden dat het aantal mensen dat zorg nodig zal hebben elk jaar zal stijgen. Door het bestaande beleid en onze nieuwe taken onder de loep te nemen, kunnen we beoordelen of en hoe we ze het beste kunnen voortzetten. Dit kan tot gevolg hebben dat de bestaande subsidieverdeling zal veranderen. Uiteraard zullen we daarbij de beginselen van behoorlijk bestuur respecteren.

Eind **2009** loopt de huidige GSB (Grote Steden Beleid)-periode af. Naar verwachting is er dan duidelijkheid over een eventuele voortzetting en de gevolgen daarvan voor 's-Hertogenbosch. Maart 2010 zijn er weer gemeenteraadsverkiezingen. We zorgen er voor dat begin **2010** de evaluatie van de eerste periode (2007, 2008 en 2009) van het groeimodel Maatschappelijke Ondersteuning beschikbaar is.

Betrokkenheid van burgers en cliënten

De gemeente 's-Hertogenbosch betreft al jaren burgers actief bij het ontwikkelen van beleid. Daardoor bestaan er al tal van waardevolle contacten en overlegverbanden met bewoners, bewonersorganisaties en vertegenwoordigende organisaties en instellingen, waar ook de ideeën over maatschappelijke ondersteuning aan bod komen. Zo zijn er de wijktafels, wijk- en bestuursraden, de seniorenraad, allochtonen zelforganisaties en het gehandicaptenplatform waar inwoners hun mening kunnen geven en die een bron van informatie vormen voor het ontwikkelen van beleid. We zullen er goed op letten dat behalve de formele inspraakorganen ook de informele verbanden van burgers en de ongeorganiseerde bewoners aan het woord komen. Zij staan namelijk centraal in onze aanpak van de Wmo.

De Wmo beslaat een breed terrein. Belanghebbenden uit alle prestatievelden kunnen deelnemen aan de verdere uitwerking van de wet. Speciaal daartoe is de Wmo adviesraad 's-Hertogenbosch ingesteld. Daarin zitten vertegenwoordigers van alle Wmo-doelgroepen. We zullen hen blijven vragen om ons te helpen bij het actief naar boven halen van de verwachtingen van hun achterban en hun oordeel vragen over plannen en resultaten. Verder zijn er op tal van terreinen deskundigenplatforms (onder meer een leefbaarheidsplatform, overleg steunpunt opvoeding en task force multiprobleemhuishoudens).

Regelmatig zullen we de mening over bepaalde onderwerpen bij individuele burgers en organisaties peilen. Dat gebeurt aan de wijktafels door middel van enquêtes, interviews en consultatierondes. Zo is de afgelopen jaren in twee wijken via 'Ouderenproof' de behoefte van senioren op het gebied van hun woonsituatie in kaart gebracht. Voor mensen met een lichamelijke handicap is dat gebeurd door

middel van 'Gehandicaptenproof'. In maart zijn er rondetafelgesprekken met mantelzorgers gehouden. De komende jaren zullen we doorgaan met het organiseren van themagerichte bijeenkomsten met burgers en partners om het beleid verder te vormen. Zo hebben we voor dit beleidsplan personen met een meervoudige problematiek geraadpleegd, onder wie dak- en thuislozen, psychiatrische patiënten en slachtoffers van huiselijk geweld. Ook is er een inspirerende jongerenconferentie geweest. Via interviews en consultatiebijeenkomsten hebben we behoeften van kleinere doelgroepen duidelijk gekregen. Per prestatieveld staat daarover meer in bijlage 1.

We zullen zeker op deze weg doorgaan. De Wmo is nog maar net begonnen. Bij de uitvoering en vormgeving is betrokkenheid van belanghebbenden nog véél belangrijker dan bij het formuleren van de doelstellingen en beoogde resultaten in dit beleidsplan. We willen stimuleren dat het debat over wat goede maatschappelijke ondersteuning is gevoerd blijft worden in de stad. Bijvoorbeeld door het naar boven halen en openbaar maken van de wensen van mensen die er gebruik van (gaan)maken.

Samenwerking in de uitvoering

Prettig leven in 's-Hertogenbosch is een kwestie van halen én brengen. Gemeente, maatschappelijke instellingen, bedrijven en inwoners moeten elkaar aanspreken op die verantwoordelijkheid. De gemeente ziet het als haar taak om het overzicht over en de samenhang tussen alle prestatievelden te bewaken en het algemene belang te dienen door:

- de vraag van bewoners actief op te sporen;
- het tot stand brengen van passende sociale voorzieningen in de wijken te regisseren;
- de vrijwillige inzet van burgers en informele netwerken te stimuleren;
- professionele hulp en ondersteuning te organiseren waar dat nodig is.

Dat kan en wil de gemeente niet alleen voor elkaar krijgen. Samenwerking staat voorop. Over de hoofdlijnen van dit plan en van de prestatievelden is in een eerste ronde gesproken met de uitvoerende organisaties. Zij zijn voor de gemeente belangrijke ogen en oren in de stad en hebben verstand van maatschappelijke ondersteuning.

We sluiten met professionele zorg- of welzijnsinstellingen passende contracten af voor het bieden van maatschappelijke ondersteuning. Voor aanbieders van individuele verstrekkingen zijn die contracten via aanbesteding tot stand gekomen. Voor collectieve voorzieningen hanteren we de verbeterde subsidiemethode volgens de beleidsgestuurde contractfinanciering (BCF).

Daarnaast bouwen we als gemeente graag verder aan partnerschappen met organisaties als zorgkantoor, politie, zorginstellingen, provincie en scholen. Net als in het regeerakkoord zien we de woningcorporaties als maatschappelijke ondernemingen die een belangrijke taak vervullen bij het realiseren van goede betaalbare huisvesting en de kwaliteit van de woon- en leefomgeving. Er zijn ook partijen zoals ondernemers en bedrijven die we niet financieren, maar die onontbeerlijk zijn om de Wmo-ambities verder vorm te geven. Ten slotte zullen we ook de totstandkoming van nieuwe coalities met en tussen maatschappelijke partners stimuleren.

5) Beleid 2007- 2010 Ambities en doelstellingen per prestatieveld

5.1 Inleiding

De inhoud van de prestatievelden is in bijlage 1 per prestatieveld uitgewerkt. Voor elk prestatieveld legt uw raad voor de periode 2007 t/m 2010 de kaders vast. De bijlagen maken integraal deel uit van dit beleidsplan en geven op diverse thema's het kader aan voor het beleid van de komende jaren.

De opbouw is als volgt. We starten met de wettelijke tekst, daarna beschrijven we in het kort hoe het betreffende prestatieveld in de Bossche Wmo-gedachte past. Onder de kop 'Hoe staan we ervoor?' beschrijven we de huidige situatie. Wat doen we nu al in 's-Hertogenbosch, waar hebben we al onderzoek naar gedaan en waar vallen misschien nog gaten? In de paragraaf *Waar willen we naar toe* geven we aan waar we in 2010 willen staan. In de kolom na de ambities staan de indicatoren die we gebruiken om de voortgang te meten. Hiermee komen we tegemoet aan de verplichtingen voor monitoring die aan de Wmo zijn verbonden, maar ook aan de wens van college en raad om goed inzicht te krijgen in de resultaten op het niveau van *outcome* en beleidseffecten (zie ook brief van het college aan de raad, Reactie op aanbevelingen onderzoekscommissie sociaal cultureel werk van maart 2005 en de aanbevelingen van de raadscommissie Sociaal Cultureel werk).

De raad stuurt vooral in het begin en de eindfase van de cyclus. Bij de start legt hij zijn visie op de Wmo in het beleidsplan vast en aan het eind stuurt hij op de bereikte beleidseffecten. Het voordeel van een meerjarige cyclus is dat acties voor langere tijd kunnen worden uitgezet waarmee het voeren van ad-hoc beleid zoveel mogelijk wordt voorkomen. De resultaten van nieuwe activiteiten zijn immers zelden na één jaar beschikbaar. Tussendoor is er gelegenheid om de raad cyclisch te rapporteren over de bereikte resultaten. Die resultaten komen in de schema's vooral terug onder het onderdeel *aanpak*. Omdat de aanpak op het niveau van de uitvoering ligt, wordt hier alleen de richting aangegeven waar bij de uitvoering in de praktijk aan gedacht wordt.

Na de vaststelling van de kaderstellende ambities en doelstellingen in dit beleidsplan worden resultaten geformuleerd waaraan instellingen en partners moeten voldoen. Deze resultaten zijn op het niveau van de output en komen terug in de uitvoeringsprogramma's

De kern van het nieuwe Wmo-beleid staat in de paragraaf *Waar willen we naar toe*, maar als gemeente zijn we zelden alleen aan zet. Onder de kop *Met wie werken we samen* laten we daarom zien welke groepen burgers of instellingen we hebben geraadpleegd om de inhoud van dit beleidsplan te kunnen bepalen, maar ook met wie we in de toekomst (nog) gaan samenwerken. Elk prestatieveld eindigt ten slotte met een overzicht van bestaande en nieuwe middelen in de paragraaf *Waar doen we het van?* Deze informatie komt terug in hoofdstuk 7 van dit beleidsplan.

De prestatievelden in bijlage 1 hebben alle de hiervoor genoemde opzet. Er zijn echter een paar uitzonderingen:

Bij prestatieveld 3, Informatie, advies en ondersteuning, is de uitwerking uitgebreider dan bij de rest, omdat de invulling van de één-loketfunctie een nieuwe activiteit is die zowel beleidsmatig als financieel grote consequenties heeft. Om een goede besluitvorming mogelijk te maken wordt in dit stuk een viertal scenario's beschreven. De geformuleerde ambities en doelstellingen hebben betrekking op het voorkeursscenario van het college.

Verder zijn de beleidsterreinen die onder de prestatievelden 7, 8 en 9 vallen al in een eerder stadium in de gemeente 's-Hertogenbosch in een samenhangend beleidskader gepresenteerd. (zie BCF-

opdracht Zorg voor bijzondere groepen). We gaan door op de ingeslagen weg en zien de Wmo als een goede aanleiding om meer integraal beleid voor bijzondere groepen te ontwikkelen.

De volgende paragraaf 5.2 geeft een samenvatting van de negen prestatievelden uit bijlage 1. Er is gekozen voor een gecompriëerde versie van de ambities. De doelstellingen daarentegen zijn letterlijke citaten. Uw raad stelt de bijlagen in totaliteit per prestatieveld vast. In 5.3. staan alle voorstellen aan de raad ter besluitvorming per prestatieveld opgesomd. De laatste paragraaf geeft inzicht in wat het college en de raad de komende tijd aan voorstellen op het gebied van de Wmo kunnen verwachten.

5.2. Samenvatting inhoud prestatievelden

Prestatieveld 1: Sterke wijken

Ambitie

Inwoners wonen prettig samen en zij zijn tevreden over hun contacten met andere bewoners. Ze helpen zelf naar vermogen mee om de leefbaarheid en het samenleven in hun wijk te bevorderen. In de wijk is een passend voorzieningenniveau.

Doelstellingen

Samenleven in de wijk

- Bewoners hebben in 2010 minstens evenveel sociale contacten in de wijk als in 2006.
- Het aantal eenzame bewoners is in 2010 naar verhouding niet verder toegenomen.
- De betrokkenheid van bewoners bij de wijk neemt in de periode 2007-2010 toe.
- Het percentage bewoners dat zich inzet voor de wijk blijft in de periode 2006-2010 minstens gelijk.
- Het multicultureel samenleven verloopt ontspannen. De acceptatie van bewoners van andere culturen blijft in 2010 op minstens hetzelfde niveau.
- Bewoners ervaren in 2010 minder overlast van jongeren dan in 2006.
- Het verschil in zwaarte van de sociale problematiek tussen de zwakste buurten en het stedelijk gemiddelde is in 2010 niet toegenomen.

Passende voorzieningen

- Bewoners zijn in 2010 minstens zo tevreden over het voorzieningenniveau in de wijk
- Bij verbouw en/of nieuwbouw van accommodaties worden voorzieningen zoveel mogelijk samengevoegd.
- Vier van de wijken zijn in 2010 levensloopbestendig, dat wil zeggen dat mensen daar hun hele leven prettig kunnen blijven wonen.

Prestatieveld 2: Jeugd en preventie

Ambitie

Ontwikkelingsachterstanden en (school)uitval onder jeugdigen worden voorkomen. Jeugdigen en hun ouders leveren een actieve bijdrage aan de samenleving en zijn in staat zelfstandig initiatieven te ontplooiën. Er zijn geen jeugdigen of ouders meer die ongezien buiten de boot vallen.

Doelstellingen

Informatie en advies

- Ouders, jeugdigen en professionals zijn tevreden over de beschikbaarheid, bereikbaarheid en toegankelijkheid van voorzieningen op het terrein van opvoeden en opgroeien

Signalering en toeleiding naar hulpaanbod

- In 2010 is er een sluitende zorgstructuur voor jeugdigen van 0 tot en met 23 jaar.
- De deelname van de doelgroeppeuters aan voor- en vroegschoolse Educatie (VVE) neemt in 2010 toe tot 70% van het totale aantal doelgroeppeuters.
- In 2009 hebben vanaf schooljaar 2006/2007 in totaal 206 leerlingen deelgenomen aan schakelklassen;
- Het bereik van consultatiebureaus onder driejarigen is in 2010 verhoogd naar 99%.
- Ouders, jeugdigen en professionals zijn tevreden over de geboden ondersteuning.

Lichtpedagogische hulp

- Het aantal voortijdig schoolverlaters is met 10% gedaald ten opzichte van schooljaar 2005/2006 (2199).
- Het aantal ouders dat de zorg over hun kinderen als te zwaar ervaart is gedaald met 6%. (2005 21% - 2010 15%)

Coördinatie op lokaal niveau

- In 2010 zijn de relevante registratiesystemen gekoppeld
- Verwijsindex wordt in 2008 gebruikt.

Participatie/actief burgerschap

- In 2009 zijn samen met het bedrijfsleven 350 nieuwe leerbanen gecreëerd.
- Het aantal jongeren tussen 16 en 23 jaar dat een opleiding volgt en/of werkt, is in 2010 ten opzichte van 2007 toegenomen met 10%;
- 70% van de bestaande jongerenvoorzieningen wordt door jongeren zelf beheerd (met minimale ondersteuning).

Prestatieveld 3: Informatie, advies en ondersteuning

Ambitie

's Hertogenbosch heeft in 2010 een centrale informatie-, advies- en regelvoorziening voor woon-, zorg- en welzijnsvragen van burgers. Aanvullend zijn er in nader te bepalen wijken inlooppunten waar men terecht kan voor informatie en advies en begeleiding. In bepaalde gevallen is op afspraak intensievere ondersteuning mogelijk.

Doelstellingen

Informatie, advies en ondersteuning

- Begin 2008 gaat onder regie van de gemeente het centrale stedelijk loket open.
- Uiterlijk 2009 zijn er in de wijken, samen met maatschappelijke organisaties, satellieten gerealiseerd.
- In 2010 weet 60% van de burgers waar hij terecht kan voor informatie en advies op woon-, zorg- en welzijnsgebied.
- Van de geholpen burgers is in 2010 85% tevreden met de geboden informatie en dienstverlening.

Prestatieveld 4: Ondersteuning mantelzorg en vrijwillige inzet

Ambitie

Bosschenaren zetten zich vrijwillig in voor de samenleving en voor elkaar en voelen zich voldoende ondersteund.

Doelstellingen

Stimuleren vrijwillige inzet

- In 2010 is het percentage inwoners in 's-Hertogenbosch dat zich vrijwillig inzet groter of gelijk aan de nulmeting in 2007.
- In 2010 is 70 procent van de vrijwilligers tevreden over de geboden ondersteuning.

Samenwerking met het bedrijfsleven

- In de periode 2007- 2010 is de totale gesponsorde waarde, die bedrijven in maatschappelijke initiatieven hebben geïnvesteerd minstens € 600.000.

Ondersteuning mantelzorg

- In 2010 is het aantal mantelzorgers dat tevreden is over de ondersteuning met 5% toegenomen.

Prestatieveld 5: Deelname bevorderen

Ambitie

Mensen met beperkingen kunnen volwaardig meedoen aan en in de (Bossche) samenleving en kunnen zo lang mogelijk zelfstandig blijven wonen.

Doelstellingen

Voorzieningen

- In 2010 is onder mensen met beperkingen de tevredenheid over de eigen huisvestingssituatie en over de keuzemogelijkheden daarin toegenomen ten opzichte van de huidige situatie;
- In 2010 zijn openbare gebouwen, openbare ruimte en voorzieningen bereikbaar en toegankelijk voor mensen met beperkingen.

Meedoen

- In 2010 kunnen mensen met beperkingen gemakkelijker meedoen aan wijkactiviteiten (sociaal cultureel werk, sport e.d.) en voelen zich daarbij ook welkom.
- In 2010 is het sociaal isolement onder mensen met beperkingen naar verhouding niet verder toegenomen.

Hulpaanbod

- In 2010 weten mensen met beperkingen de weg naar hulp en ondersteuning te vinden. Dan:
- Is hun zelfredzaamheid toegenomen. Ze leren om te gaan met hun problemen en ze weten wat ze zelf kunnen doen om deze (mee) op te lossen.
- vinden zij dat ze goed geholpen worden. (nulmeting in 2007).

Prestatieveld 6: Individuele verstrekkingen

Ambitie

Mensen met een beperking nemen (weer) deel aan de samenleving en wonen door de verstrekking van voorzieningen (langer) zelfstandig. Algemene voorzieningen zijn voor iedereen toegankelijk en iedereen die recht heeft op een individuele voorziening maakt hiervan gebruik.

Doelstellingen

Toegankelijke voorzieningen

- In 2010 wordt voor in totaal minder dan 5% een beroep gedaan op de individuele verstrekkingen. Dit resultaat is afhankelijk van de volgende ontwikkelingen:
 - Het openbaar vervoer is rolstoeltoegankelijk.
 - Er zijn meer senioren- en seniorenplus woningen (nu 4300).
 - Er zijn pools voor scootmobielen en rolstoelen gerealiseerd.

Signalering en toeleiding

- In periode 2007-2010 is het aantal nieuwe gebruikers van de individuele voorzieningen toegenomen met 10%.
- In 2010 geeft 80% van de Bosschenaren voor de kwaliteit van dienstverlening een rapportcijfer 7 of hoger.

Hulpaanbod

- In 2010 is er een goed functionerend loket voor het aanvragen van individuele verstrekkingen.
- In 2010 weet 75% van de burgers waar hij terecht kan voor informatie en advies over individuele verstrekkingen.
- In 2010 is 75% van de klanten tevreden over de afhandeling van de aanvraag.

Prestatieveld 7, 8 en 9: Samenhangende zorg voor bijzondere groepen

Ambitie

Bijzondere groepen functioneren zo zelfstandig mogelijk en nemen zo veel mogelijk deel aan de samenleving.

Doelstellingen

Preventie

- In 2010 is het aandeel mensen met enkelvoudige psychische/psychosociale en/of verslavingsproblemen niet toegenomen.
- In 2010 is het aandeel mensen met ernstige psychische/psychosociale en/of verslavingsproblemen niet toegenomen.
- In 2010 is het aandeel mensen met meervoudige problematiek (ernstige psychische/psychosociale en/of verslavingsproblemen én problemen op één of meer leefgebieden) niet toegenomen.

Naar vermogen functioneren

- In 2010 bevindt 50% van de personen die behoren tot de 'bijzondere groepen' en hiervoor ondersteuning hebben ontvangen zich in een stabiele woon-, inkomens- en maatschappelijke positie².
- In 2010 is 50% van de personen die behoren of behoorden tot de 'bijzondere groepen' en hiervoor ondersteuning hebben ontvangen, maatschappelijk actief in de vorm van (vrijwilligers)werk, dagbesteding, sociale activering of opleiding/cursus.
- In 2010 ervaren burgers minder overlast van 'bijzondere groepen'.

Sluitend ondersteuningsaanbod

- In 2010 is 50% van de mensen die behoren tot de 'bijzondere groepen' bekend bij de hulpverlening en 80% hiervan (40% van het totale aantal) is doorgeleid naar de hulpverlening
- In 2010 heeft 90% van de aangemelde personen die behoren tot de 'bijzondere groepen' een compleet ondersteuningsaanbod ontvangen en minimaal 80% van de doelgroep is tevreden over dit aanbod.
- In 2010 is bij minimaal 75% van de personen een jaar na afloop van het hulpverleningstraject het bereikte niveau van zelfstandig functioneren en/of participeren behouden. Bij minimaal 60% is dit na twee jaar nog het geval.

Samenleven in de wijk

- In 2010 is meer dan een kwart van de voorzieningen in 's-Hertogenbosch op de gebieden welzijn, vrije tijd en sport ingericht op 'bijzondere groepen'.
- In 2010 zijn meer Bossche inwoners actief in de ondersteuning van 'bijzondere groepen'

Beslispunten raad

- **Wij stellen uw raad voor in te stemmen met de weergegeven ambities en doelstellingen zoals geformuleerd in bijlage 1, Prestatievelden 1 tot en met 9.**
- **Wij stellen uw raad voor in te stemmen met de vorming van één centraal loket aangevuld met satellieten in de wijk zoals beschreven in bijlage 1, Prestatieveld 3, Scenario 2A en dit te betrekken bij de begrotingsbehandeling 2008.**

5.3 Mijlpalen college en raad 2007-2010

Mijlpalen college 2007

- Opdrachten aan (welzijns)instellingen (prestatievelden 1,2,4,5,7,8,9)
- Herijking van het aanbod opvoedingsondersteuning (prestatieveld 2)
- Plan van aanpak welzijnsmakelaar (prestatieveld 4)
- Businessplan voor de invulling van de centrale informatie- en adviesfunctie (prestatieveld 3)
- Ontwikkelplan satellieten in de wijk (prestatieveld 3)
- Cliënttevredenheidsonderzoek individuele verstrekkingen (prestatieveld 6)

² Met een stabiele maatschappelijke positie wordt hier bedoeld: een stabiele sociale omgeving, geen overlast veroorzakend, geen ernstige strafbare feiten plegend, etcetera.

Mijlpalen raad

2007

- Beleidsplan maatschappelijke ondersteuning 's-Hertogenbosch 2007 – 2010, Meedoen en erbij horen.
- Raadsvoorstel lange termijnplanning GSB-middelen (prestatieveld 1).
- Raadsvoorstel besteding OGGZ-middelen 2007 (prestatieveld 7,8 en 9).
- Raadsvoorstel aanpassing beleidsgestuurde contractfinanciering.
- Beleidsplan mantelzorg (prestatieveld 4).
- Eerste Wmo-monitor (tevens eerste nulmeting).
- Invoering leer-werkplicht (prestatieveld 2).
- Vaststelling doelstellingen en resultaten in de begrotingsprogramma's Zorg, Participatie, Wonen en leefomgeving, Ruimte voor talent en Veiligheid 2008.

2008

- Vaststelling doelstellingen en resultaten in de relevante begrotingsprogramma's 2009.
- Evaluatie functioneren Wmo-adviesraad 's-Hertogenbosch.

2009

- Vaststelling doelstellingen en resultaten in de relevante begrotingsprogramma's 2010.
- Tussentijdse Wmo-monitor.

2010

- Vaststelling doelstellingen en resultaten in de relevante begrotingsprogramma's 2010.
- Eindevaluatie Wmo periode 2007, 2008 en 2009.

6) Verantwoording en communicatie

6.1 Verantwoording via beleidscyclus

Op grond van artikel 9 van de Wmo publiceren Burgemeester en wethouder jaarlijks voor 1 juli over de prestaties op het gebied van maatschappelijke ondersteuning over het voorgaande kalenderjaar. Daarmee legt het college verantwoording af over de resultaten van het beleid en de uitvoering aan de gemeenteraad, de inwoners en de Minister. Voor inwoners en belanghebbenden is er de mogelijkheid op de verantwoording te reageren. De gemeenteraad kan op basis van deze verantwoording en de reacties die daarop vanuit de samenleving gekomen zijn het beleid aanpassen. Onderbouwing van het jaarverslag en tevens verantwoording aan het ministerie gebeurt via de Wmo-monitor inclusief een vergelijkingskaart. Deze vergelijkingskaart is landelijk verplicht.

6.2 Tevredenheid van burgers

Het is belangrijk dat burgers en vertegenwoordigende organisaties vaker dan eens in de vier jaar hun mening kunnen geven over het Wmo-beleidsplan. Zij moeten hun tevredenheid, knelpunten of wensen over wonen, welzijn en zorgvoorzieningen thuis, in hun wijk of buurt regelmatig kunnen uiten. Beleidsmakers bij gemeenten en bij uitvoeringsorganisaties en politici kunnen dan bepalen waar het aanbod bijgestuurd moet worden.

In overeenstemming met de wet zullen we jaarlijks voor 1 juli de uitkomsten van het klanttevredenheidsonderzoek over het voorgaande kalenderjaar publiceren. Over de invulling van het tevredenheidsonderzoek overleggen we met de Wmo Adviesraad 's-Hertogenbosch. De eerste publicatie verschijnt op 1 juli 2008.

6.3 Wmo- monitor

De Wmo-monitor biedt een samenhangend beeld van de ontwikkelingen op het gebied van maatschappelijke ondersteuning. De monitor geeft een algemeen beeld van de Bossche samenleving, de vraag naar ondersteuning, de prestaties van de uitvoerende organisaties en de tevredenheid over de geboden ondersteuning. De Wmo-monitor zal tijdens de looptijd van dit Wmo-beleidsplan drie keer opgesteld worden. De eerste rapportage (2007) zal bestaan uit een 'nulmeting', een beschrijving van de situatie vóór de invoering van de Wmo. De tweede monitor verschijnt halverwege de beleidsperiode; de derde aan het eind.

De Wmo-monitor wordt zo veel mogelijk gevuld met beschikbare gegevens. Dat zijn bijvoorbeeld gegevens uit de diverse brede Bossche onderzoeken: de leefbaarheids- en veiligheidsmonitor, de JOM (Jeugd- en Onderwijsmonitor), GGD gezondheidsonderzoeken en kengetallen over de verschillende onderwerpen (zoals het aantal schoolverlaters zonder startkwalificatie, het aantal plaatsen in de nachtopvang, etcetera). Voor de onderwerpen waar nog geen gegevens over beschikbaar zijn, doen we aanvullend onderzoek. Het klanttevredenheidsonderzoek voor de totale Wmo is een voorbeeld van zo'n onderzoek. Om vergelijking met andere steden mogelijk te maken wordt de invulling van de Wmo-monitor afgestemd op de landelijke Wmo-monitor. Die is op initiatief van de VSO (de vereniging van gemeentelijke en regionale onderzoek- en statistiekbureaus) ontwikkeld. De aanvullende kosten voor onderzoek (uitbreiding klanttevredenheidsonderzoek en de Wmo-monitor) ramen we op jaarlijks € 40.000.

6.4 Medezeggenschap en klachten

Sinds het ingaan van de Wmo is de Wet klachtenrecht in de Zorgsector (WKCZ) van toepassing op iedere aanbieder van maatschappelijke ondersteuning. Deze wet regelt het recht van cliënten om een klacht in te dienen over handelingen van een zorginstelling of een medewerker daarvan.

Tot slot geldt ook de Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen (WMCZ) voor de maatschappelijke ondersteuning. De WMCZ regelt de inspraak van cliënten op het beleid van de zorginstelling. Iedere instelling heeft de plicht zich in te spannen een cliëntenraad op te richten. Als gemeente sluiten we enkel uitvoeringscontracten af met organisaties die bovenstaande maatregelen uitvoeren. Op deze manier borgen wij de kwaliteit van maatschappelijke ondersteuning.

6.5 Communicatie

We stelden het al in eerdere hoofdstukken. De Wmo is een participatiewet waarmee iedereen te maken heeft. Het gaat om participatie van inwoners, cliënten, aanbieders, bedrijven en buurgemeenten. Bij het ontwikkelen van het meerjarenbeleidsplan Wmo en de verdere uitwerking daarvan is communicatie van cruciaal belang. De communicatie is gericht op zowel interne (collega ambtenaren, commissie-/raadsleden) als externe doelgroepen (professionals, intermediairs, inwoners). Als het gaat om onze inwoners is het zaak om naast massamediale communicatie, mensen zoveel mogelijk op maat te bedienen en dus een communicatiemiddel in te zetten dat past bij de doelgroep. Daarbij gaat specifieke aandacht uit naar anderstaligen, verstandelijk gehandicapten en laaggeletterden.

De communicatieactiviteiten zijn grofweg te splitsen in:

1. Publiekscommunicatie: informatie verstrekken (gevraagd en ongevraagd) over alle prestatievelden van de Wmo, over het ontwikkelen van het meerjarenbeleidsplan en de uitwerking daarvan per prestatieveld. De publiekscommunicatie richt zich enerzijds op intermediairs/professionals (die daarmee bagage ontvangen om hun achterban/klanten te informeren) en anderzijds op inwoners. We zetten de reguliere communicatiemiddelen van de gemeente in: gemeentepagina Bossche Omroep, Internetsite gemeente, persbericht(en), kabelkrant(en), lokale tv/radio, brieven, persoonlijke communicatie, nieuwsbrieven (zowel digitaal als papier), nieuwsbrieven wijkgericht werken etcetera. We sluiten aan op het landelijk promotiemateriaal.

2. Participatie: om te komen tot deelname van inwoners, organisaties en instellingen is het zaak gericht communicatieactiviteiten te ontwikkelen en communicatiemiddelen in te zetten. Tevens moeten de participatieprocessen transparant zijn voor alle betrokkenen en geïnteresseerden. Om te komen tot participatie kunnen onder meer de volgende communicatie-instrumenten worden ingezet: digipanel, informatiebijeenkomsten, paneldiscussies, expertmeetings, debatten, markten etc. Om de participatie transparant te maken, zetten we de reguliere communicatiemiddelen van de gemeente in: gemeentepagina Bossche Omroep, Internetsite gemeente, persbericht(en), kabelkrant(en), lokale tv/radio, brieven, persoonlijke communicatie, nieuwsbrieven (zowel digitaal als papier), nieuwsbrieven wijkgericht werken etcetera.

Het is de bedoeling de communicatiedoelen en de inzet van communicatiemiddelen verder uit te werken in een communicatieplan. Voor de uitvoering ramen we € 60.000 per jaar.

7) Financiën

7.1 Financieel kader

In totaal beschikken we per 1-1-2007 over ruim 40 miljoen euro voor de uitvoering van beleid dat valt onder de Wmo. Voor een belangrijk deel gaat het hier om regulier beleid dat voorheen viel onder de Welzijnswet, Wet voorzieningen gehandicapten en het Grotestedenbeleid (GSB). De financiële middelen voor het Grotestedenbeleid zijn uitgetrokken voor de periode 2005-2009. In het nieuwe regeerakkoord (februari 2007) staat dat het GSB na evaluatie wordt doorgezet. Het is nog niet duidelijk wat dat voor 's-Hertogenbosch betekent.

Het afgesproken financiële beleid uit het beleidskader Maatschappelijke ontwikkeling is vanzelfsprekend ook van toepassing op de uitvoering van de Wmo. Hierbij betrekken we het amendement bij de vaststelling van dit beleidskader op 14 februari 2006. Daarin staat dat het beleid van de gemeente binnen de drie centrale dossiers uit het beleidsplan Wmo 2007-2010 (beleidskader Maatschappelijke Ontwikkeling), voorsnog, taakstellend uitgevoerd dient te worden binnen de beschikbare rijksbudgetten. Maar, indien noodzakelijk, blijft de inzet van gemeentelijke middelen hierbij in de toekomst mogelijk.

7.2 Beschikbare budgetten

Voor de uitvoering van de Wmo is in 2007 totaal € **40.605.156** beschikbaar. Dit zijn middelen die grotendeels vallen onder het hoofdstuk Sociale Kwaliteit van de gemeentebegroting. Aan deze middelen zijn reeds verplichtingen verbonden. Gerelateerde budgetten, zoals voor wonen en sportstimulering en Bewonersinitiatiefgeldten zijn hierin nog niet meegenomen. De beschikbare middelen zijn opgebouwd uit de volgende inkomstenbronnen:

- Algemene middelen vanuit het gemeentefonds;
- GSB-middelen waarvoor dekking mogelijk wegvalt per 31 december 2009;

- Doeluitkeringen van het Rijk met geormerkte middelen (het Rijk bepaalt waar het geld aan besteed mag worden);
- Overige inkomsten, zoals de eigen bijdrage van inwoners voor individuele verstrekkingen en huurinkomsten.

In de onderstaande tabel treft u een overzicht aan van de beschikbare budgetten. We gaan daarbij uit van de begroting voor 2007. Voor de komende jaren moet rekening worden gehouden met de reguliere indexeringen.

Beschikbare budgetten	Reeds bestaand	Nieuw per 01-01-2007	Totaal
Algemene middelen	22.049.179	8.142.757	30.191.936
GSB middelen	2.763.710	0	2.763.710
Doeluitkeringen	4.995.563	1.014.520	6.010.083
Overige inkomsten (bv eigen bijdrage)	186.870	1.452.557	1.639.427
Totaal	29.995.322	10.609.834	40.605.156

Onder het kopje nieuwe middelen in de tabel horen een aantal nieuwe taken die zijn overgedragen door het Rijk per 1 januari 2007 te weten:

1. Hulp bij het huishouden;
2. Diensten bij wonen met zorg;
3. Zorgvernieuwingsprojecten;
4. Coördinatie vrijwillige thuiszorg en mantelzorg;
5. Collectieve preventie GGZ;
6. Vorming, training en advies;
7. Initiatieven OGGZ (centrumgemeenten).

In de betreffende prestatievelden zijn deze taken verder uitgewerkt conform uw besluit 'Overgang van AWBZ-middelen naar gemeenten in het kader van de Wmo' (06.1275) en 'Besluit individuele verstrekkingen' (06.1234).

7.3 Verwachte kosten van nieuwe taken en ambities

In hoofdstuk vijf zijn de ambities en doelstellingen verwoord die we in vier jaar willen bereiken. Tijdens de begrotingsbehandeling in november worden de financiële consequenties voor 2008 aan u voorgelegd en van dekking voorzien voor zover deze nog niet zijn gerealiseerd in de voorjaarsnota die u op 4 juni heeft vastgesteld. Structurele financiële consequenties zijn op dit moment nog niet voldoende onderbouwd en zullen begin 2008 in de voorjaarsnota 2009 aan u worden voorgelegd. Dit sluit aan met de gefaseerde ontwikkeling om, geheel in lijn met dit beleidsplan, toe te groeien naar de gewenste situatie.

2007: De ontwikkeling van de loketfunctie, uitvoering geven aan de OGGZ, het in beheer krijgen van nieuwe taken (mantelzorg, individuele verstrekkingen, voorzieningen in de wijk vraaggericht vorm geven en verantwoordingsverplichtingen).

2008: Een herijking van de prestatievelden aan de hand van criteria zoals aan u voorgesteld in hoofdstuk 4.1. Doel hiervan is structureel financiële ruimte te vinden voor meer op de klant toegesneden dienstverlening zoals de implementatie van de loketfunctie, stimuleren van vrijwillige inzet en uitvoeringskosten. We zullen ook andere financieringsbronnen inzetten om vernieuwende ideeën te kunnen uitvoeren die niet structureel zijn.

Daarnaast moeten we rekening houden met een aantal risico's waarvoor mogelijk financiële ruimte nodig is. Zo verwachten we een stijging van de vraag naar ondersteunende diensten door

demografische ontwikkelingen (meer zorgbehoevende ouderen en mensen met beperkingen en zwaardere problematiek in de wijken – zie bijlage 2) en hebben we te maken met afnemende GSB-middelen.

In het beleidsplan zijn de onderstaande kosten voorlopig geraamd voor de huidige taken, de nieuwe taken en de ambities. Beschrijving van deze kosten vindt u terug in de bijlagen. Dekking voor de structureel hogere kosten wordt onderzocht in de vorm van lobby naar het Rijk, herijking bestaand beleid, benutten mogelijke aanbestedingsvoordelen, voortzetting GSB financiering en werkelijke kosten loketfunctie.

	Totaalbedrag geraamde kosten 2010
Prestatieveld 1: Sterke Wijken	5.280.575
Prestatieveld 2: Jeugd en hun ouders	7.039.440
Prestatieveld 3: Informatie advies en ondersteuning (loketfunctie)	900.000*
Prestatieveld 4: Ondersteuning mantelzorg en vrijwillige inzet	957.598
Prestatieveld 5: Algemene voorzieningen voor mensen met beperkingen	1.710.996
Prestatieveld 6: Individuele verstrekkingen	16.053.977
Prestatievelden 7,8,9: Samenhangende zorg voor bijzondere groepen	10.457.895
Uitvoeringskosten (exclusief Loketfunctie)	106.000
Totaal	42.506.481
* verwachte structurele kosten op basis van scenario 2A	

7.4 Voorgenomen dekking bedragen 2008

Voor het realiseren van de ambities is voor 2008 de volgende aanvullende financiering nodig:

Omschrijving	Ligt ter besluitvorming voor bij begroting 2008
Prestatieveld 1: Sterke Wijken	0
Prestatieveld 2: Jeugd en hun ouders; Nieuwe taken centra Jeugd en Gezin	500.000
Prestatieveld 2: Jeugd en hun ouders; Jongerenparticipatie	30.000
Prestatieveld 3: Informatie advies en ondersteuning (loketfunctie); Professioneel centraal loket	450.000*
Prestatieveld 4: Ondersteuning mantelzorg en vrijwillige inzet ; Welzijnsmakelaar	200.000
Prestatieveld 4: Ondersteuning mantelzorg en vrijwillige inzet; Stimulering vrijwillige inzet bedrijfsleven	30.000
Prestatieveld 5: Algemene voorzieningen voor mensen met beperkingen	0
Prestatieveld 6: Individuele verstrekkingen: uitvoeringskosten	223.000
Prestatievelden 7,8,9: Samenhangende zorg voor bijzondere groepen; Advies en Steunpunt Huiselijk geweld	16.325
Uitvoeringskosten; o.a. Wmo-monitor	106.000
Totaal	1.555.325
*Exclusief eenmalige kosten	

Prestatieveld 2: Jeugd en hun ouders

Binnen dit prestatieveld willen we Centra voor Jeugd en Gezin ontwikkelen, voortkomend uit Operatie Jong. Het gaat hier deels om het samenbrengen van bestaande activiteiten, maar voor het grootste deel om nieuwe initiatieven. Voor deze nieuwe initiatieven is aanvullend een bedrag nodig van € 500.000. Onduidelijk is of het Rijk hiervoor extra geld beschikbaar zal stellen. Indien het Rijk of provincie besluit geen extra geld beschikbaar te stellen, wordt beperkt uitvoering gegeven aan het aantal taken en functies van de Centra voor Jeugd en Gezin.

Voor intensivering jongerenparticipatie is structureel € 30.000 nodig. We stellen voor dit bedrag te halen uit het bestaande budget ketenbenadering en uit het budget voor de versterking van het beroepsonderwijs.

Prestatieveld 3: Informatie advies en ondersteuning

De gemeente heeft als nieuwe taak het bieden van advies, informatie en cliëntondersteuning (hierna: loketfunctie), maar ontvangt hiervoor geen geld van het Rijk. De gemeente zal daarom nadrukkelijk op zoek gaan naar (meebetalende) ontwikkelpartners zoals woningbouwcorporaties en het CIZ. Op basis van aannames schatten we dat een centraal professioneel loket en satellieten in de wijk (scenario 2A) op termijn structureel € 900.000 kost en dat dit € 200.000 eenmalige kosten met zich meebrengt.

In 2007 ontwikkelen we de plannen voor de loketfuncties. We stellen voor de eenmalige aanloopkosten van € 200.000 voor € 100.000 te dekken uit de reserve flankerend ouderenbeleid en

€ 100.000 uit de reserve Wmo..

In 2008 start het centraal professioneel loket. De exploitatiekosten worden geschat op € 600.000. Een deel van dit bedrag (€ 150.000,-) dekken we uit bestaande formatie (o.m. inzet van AMSZ-medewerkers). We stellen uw raad voor in de begroting 2008 de resterende € 450.000 te dekken uit de reserve Wmo.

Uitvoering loketfunctie	Bruto bedrag	Zonder dekking
2007	200.000*	
2008	600.000	
Totaal structurele kosten vanaf 2009	900.000	750.000
* eenmalige aanloopkosten		

Prestatieveld 4: Ondersteuning mantelzorg en vrijwillige inzet

Er volgt nog een apart beleidsvoorstel over de ondersteuning voor mantelzorgers. De eventueel bijkomende kosten daarvan zijn nog niet helder. De kosten voor inzet van een Welzijnsmakelaar voor vier jaar die burgerinitiatieven stimuleert worden geschat op € 200.000. Realisatie vindt plaats onder voorbehoud van goedkeuring van het plan van aanpak door het college en het vinden van dekking door bijvoorbeeld fondswerving en herijking van bestaande subsidies. Aanvullend is structureel € 30.000 nodig voor Mooi zo Goed zo in verband met het wegvallen van GSB-middelen in 2008. We stellen in de begroting 2008 voor dit eenmalig te dekken uit de reserve Wmo.

Prestatieveld 6: Individuele verstrekkingen

In 2007 is een tekort geraamd op de beleids- en de uitvoeringskosten. Het tekort op de beleidskosten voor individuele verstrekkingen van € 283.000 wordt vooral veroorzaakt doordat er geen eigen bijdrage wordt gevraagd voor de inkomenscategorie onder 110 procent van het minimumloon. Daardoor krijgen we minder inkomsten. Het tekort op de uitvoeringskosten (formatie e.d.) door overdracht van de nieuwe taak hulp bij het huishouden is geraamd op € 685.000. Beide bedragen zijn in 2007 éénmalig ten laste gebracht van de reserve Wmo conform het Raadsbesluit individuele verstrekkingen (dec. 2006). Voor 2008 is het bedrag voor uitvoeringskosten geraamd op € 223.000. We stellen in de begroting 2008 voor de uitvoeringskosten te dekken uit algemene middelen.

Prestatieveld 7,8 en 9: samenhangende zorg voor bijzondere groepen

Voortzetting van het Advies- en Steunpunt Huiselijk Geweld kost structureel € 191.250. Vanaf 2008 is € 16.325 niet gedekt door het wegvallen van provinciale middelen. We stellen in de begroting 2008 voor dit bedrag te dekken uit algemene middelen. Het resterende bedrag wordt gedekt uit Rijksmiddelen en de bijdragen van de overige 20 deelnemende gemeenten.

Uitvoeringskosten

De Wmo kent een aantal procesverplichtingen waarvoor de gemeente geen extra middelen ontvangt. Zo dient de gemeente verantwoording af te leggen middels een Wmo monitor, waarbij is inbegrepen het houden van cliënttevredenheidsonderzoeken, het realiseren van burgerparticipatie en Wmo-zaken voldoende te communiceren aan haar inwoners. De bijdrage van het Rijk voor 's-Hertogenbosch in 2007 voor de uitvoeringskosten bedraagt € 331.622. Dit budget is bedoeld voor de uitvoering van nieuwe taken in de verschillende prestatievelden van de Wmo en bovengenoemde procesverplichtingen. Het is duidelijk dat dit bedrag te laag is. Om de Wmo-taken naar behoren te

kunnen uitvoeren is aanvullend structureel € 106.000 nodig. Hierin is ook een bedrag opgenomen voor onder andere vacatiegelden voor de Wmo adviesraad. We stellen in de begroting 2008 voor het bedrag eenmalig te dekken uit de reserve Wmo.

Uitvoering nieuw taken	Bedrag	Opmerkingen
Communicatie	60.000	Zoals publieksvoorlichting (zie hoofdstuk 6.5)
Onderzoekskosten	40.000	Zoals cliënttevredenheidsonderzoeken (zie hoofdstuk 6)
Wmo Adviesraad 's-Hertogenbosch	6.000	
Ongedekt	106.000	

7.5 Bedragen 2009 tot en met 2010 nog niet van structurele dekking voorzien

Indien in de begroting 2008 wordt besloten zoals voorgesteld, zijn de volgende bedragen vanaf 2009 nog niet van structurele dekking voorzien:

Omschrijving	Nog niet van dekking voorzien vanaf 2009
Prestatieveld 1: Sterke Wijken	PM
Prestatieveld 2: Jeugd en hun ouders; Nieuwe taken centra Jeugd en Gezin	PM
Prestatieveld 3: Informatie advies en ondersteuning (loketfunctie); Professioneel centraal loket	750.000
Prestatieveld 4: Ondersteuning mantelzorg en vrijwillige inzet; Stimulering vrijwillige inzet bedrijfsleven	76.000
Prestatieveld 5: Algemene voorzieningen voor mensen met beperkingen	0
Prestatieveld 6: Individuele verstrekkingen: Minder inkomsten eigen bijdrage	0
Prestatievelden 7,8,9: Samenhangende zorg voor bijzondere groepen; Advies en Steunpunt Huiselijk geweld	0
Uitvoeringskosten procesverplichtingen; o.a. cliënttevredenheidsonderzoek	106.000
Totaal	932.000 + PM

Prestatieveld 1: Sterke Wijken

De activiteiten binnen dit prestatieveld worden voor een deel gefinancierd uit GSB-middelen. Voor het realiseren van de ambities is minimaal € 5.280.575 nodig. Het is nog onzeker of de GSB-financiering na 2009 nog doorloopt. Een PM post is opgenomen voor extra geld indien de GSB-middelen komen te vervallen.

Prestatieveld 2: Jeugd en hun ouders

De huidige taak opvoedingsondersteuning financieren we, bijna in z'n geheel, vanuit GSB-middelen. Omdat het zoals eerder gezegd onzeker is of deze financiering na 2009 wordt gecontinueerd is hiervoor een PM post opgenomen.

Prestatieveld 3: Informatie advies en ondersteuning

Uitgaande van scenario 2A krijgen vanaf 2009 satellieten in de wijk vorm, naast het reeds bestaande professioneel centrale loket (€ 450.000 zonder dekking). Exploitatiekosten voor de satellieten zijn aanvullend € 300.000 (zonder dekking). De financiering wordt ter besluitvorming meegenomen bij de begroting 2009 na besluitvorming over het ontwikkelplan inclusief financiering

Prestatieveld 4: Ondersteuning mantelzorg en vrijwillige inzet

Om de betrokkenheid van bedrijven niet te verliezen is in 2009 aanvullend structureel € 76.000 nodig.

Uitvoeringskosten

Om aan de procesverplichtingen te kunnen voldoen is structureel € 106.000 nodig.

Het college voert een lobby naar het Rijk (ook via de G27 en de VNG) om aandacht te vragen voor dit landelijk waargenomen tekort aan uitvoeringsmiddelen. Zaak is de uitvoeringskosten na 1 januari 2007 nauwgezet te volgen omdat achteraf door een onafhankelijke derde nog onderzoek gedaan zal worden naar de feitelijke hoogte van de uitvoeringskosten. De VNG heeft toezeggingen van VWS gehad dat eventuele tekorten op macroniveau zullen worden gecompenseerd. De lobby naar het Rijk voor meer middelen voor de uitvoering zetten we onverkort door.

Voorstel financiering vanaf 2009

In de begroting 2008 stellen we voor de geraamde kosten 2008 voor de genoemde ambities te dekken door fondswerving of ombuiging van bestaande middelen en de reserve Wmo. Voor de jaren erna hebben we nog een structureel tekort van ruim € 900.000.. Er zijn echter nog een aantal ontwikkelingen waarvan we de uitkomsten nog niet kunnen overzien. Dit zijn:

- Meer duidelijkheid over de voortzetting van de financiering vanuit GSB.
- Uitkomst werkelijke kosten voor uitvoering individuele verstrekkingen.
- De werkelijke kosten van de loketfunctie. Naar verwachting is hierover meer duidelijkheid in 2008.
- Uitkomsten voortzetting lobby naar het Rijk voor een tegemoetkoming van de geconstateerde tekorten.
- Uitkomst herijking van de bestaande activiteiten aan de hand van de gestelde criteria.

Met dit raadsvoorstel blijven de kosten voor 2007 volledig binnen het financiële kader zoals door u vastgesteld bij de voorjaarsnota 2008. In november neemt u een besluit over de financiële consequenties voor de begroting 2008. De financiële gevolgen vanaf 2009 worden aan u voorgelegd in de voorjaarsnota 2009.

7.6 Risico's

Dit ontwikkelplan kent een aantal risico's waar we komende jaren mee rekening moeten houden.

- Bovenstaande cijfers geven de situatie weer zoals deze in 2007 is. De dekking door GSB-middelen loopt echter al af. Binnen vrijwel alle prestatievelden (m.u.v. prestatievelden 4, 5 en 6) worden onderdelen bekostigd met GSB-middelen. Het gaat daarbij om bekostiging van wijkgerichte sociale programma's en themagerichte inzet zoals het tegengaan van huiselijk geweld. De afbouwscenario's van deze rijksmiddelen zijn vastgelegd en gaan door maar zetten de continuering en gewenste intensivering van het beleid onder druk. Het is nog onduidelijk welke besluiten het Rijk neemt en wat dit voor 's-Hertogenbosch gaat betekenen. Zoals eerder aangegeven staat in het nieuwe regeerakkoord (februari 2007) dat de GSB, na

evaluatie, wordt doorgezet. Indien het Rijk besluit de financiering ook daadwerkelijk te stoppen kan er geen uitvoering worden gegeven aan de gewenste ontwikkeling.

Jaar	GSB-Middelen	Risico
2007	2.763.710	
2008	2.314.010	-449.700
2009	2.054.350	-259.660
2010	0	- 2.054.350

- Voor de meerjarenplanning moet rekening worden gehouden met een stijging van de vraag naar ondersteuningsvoorzieningen zoals Individuele verstrekkingen. Dit heeft onder meer te maken met de demografische ontwikkeling, een stijging van deels afhankelijke personen en verdergaande extramuralisering, het 'wonen in de wijk' van mensen die voorheen intern werden verzorgd. Schattingen voor alleen al individuele verstrekkingen lopen uiteen van stijgingen van 5% (in geld uitgedrukt ongeveer € 800.000,-) tot 20% (€ 3.166.000,-). Volgens het Rijk geeft de meest recente informatie over 2006 van het CAK geen aanleiding tot zorgen op het macrobudget. Wel kunnen grote verschuivingen plaatsvinden tussen gemeenten onderling. De uitgaven aan huishoudelijke zorg in 2006 zullen nader worden geanalyseerd, conform de motie Mosterd. In deze motie wordt geregeld dat de gemeenten worden gecompenseerd indien de uitgaven voor huishoudelijke verzorging meer dan 10% boven de historische uitgaven van 2005 liggen. Het meerdere boven deze 10% wordt dan uitgekeerd.
- Er vinden niet alleen demografische ontwikkelingen plaats. De zorg of aandacht die groepen kwetsbare bewoners in wijken vragen wordt ook steeds intensiever. Het gaat steeds vaker om mensen die voorheen in zorginstellingen woonden. Daarop zal het aanbod van woon-, zorg- en welzijnsorganisaties zich aan moeten passen. Voor de hand ligt dat die zorg zwaarder dus duurder wordt.
- Dure woningaanpassingen komen m.i.v. 2008 volledig voor rekening van de gemeente. De gemeente wordt hiervoor wel gecompenseerd door het Gemeentefonds. We volgen deze ontwikkeling kritisch en geven tijdig een signaal af als het aantal dure aanpassingen onverantwoord stijgt.
- De financiële middelen die zijn overgeheveld vanuit de AWBZ naar de gemeente zijn verdeeld op historische basis, gebaseerd op uitgaven van 2004 of 2005. Daardoor lopen gemeenten het risico twee jaar budgettair achter te blijven bij de werkelijke ontwikkelingen. Zo is het ministerie bij de regeling 'Diensten bij wonen met zorg' uitgegaan van de feitelijke bestedingen 2004 zodat voor onze gemeente een mogelijk nadeel ontstaat van ongeveer € 50.000,-.
- In de septembercirculaire van 2006 is aangekondigd dat in 2008 de eerste stappen worden gezet de budgetten Wmo te verdelen op basis van objectieve maatstaven, bijvoorbeeld over alle gemeenten. Dit kan leiden tot nadelige gevolgen voor 's-Hertogenbosch.
- Het ministerie van VWS is bezig de huidige verdeelsystematiek van de doeluitkering maatschappelijke opvang en verslavingsbeleid (prestatievelen 7,8,9) te herzien. Verwachting is dat dit een voordeel oplevert voor de vier grote steden en een nadeel voor de overige centrumgemeenten waaronder 's-Hertogenbosch. Ook voor de continuering van de Medicinale heroïnebehandeling na 2008 bestaat er nog onduidelijkheid. Het regeerakkoord geeft aan dat de financiering voor de nu deelnemende gemeenten wordt voortgezet. Wat dit

concreet voor 's-Hertogenbosch betekent is nog niet duidelijk. De lobby naar het Rijk (rechtstreeks, in G27-verband en via de VNG) zetten we onverminderd door.

8) Advies van de Wmo adviesraad 's-Hertogenbosch

Bij de totstandkoming van het beleidsplan zijn zoals eerder gezegd instellingen, inwoners en cliënten betrokken. Na vaststelling van het conceptbeleidsplan heeft het college de Wmo adviesraad 's-Hertogenbosch gevraagd zijn advies te geven. Wij waarderen de wijze waarop de Wmo adviesraad zijn achterban heeft betrokken bij het opstellen van zijn zienswijze. Daarnaast zijn inwoners en maatschappelijke instellingen in de gelegenheid gesteld hun reactie te geven op het plan. In het algemeen spraken zij hun waardering uit over het beleidsplan. Maatschappelijke instellingen zien uit naar de concrete aanpak en de rol die zij in samenwerking met andere partijen daarbinnen krijgen. Concrete adviezen zijn in het plan verwerkt. In bijlage 3 treft u het advies van de Wmo adviesraad aan met onze reactie. In onze reactie is aangegeven waarom sommige adviezen niet zijn overgenomen.

9) Conclusie

De Wmo, die van kracht is per 1 januari 2007, is voor de gemeente niet helemaal nieuw. Onderdelen die voorheen vielen onder de Welzijnswet en de Wet voorzieningen gehandicapten zijn bekend. De gemeente 's-Hertogenbosch heeft gekozen voor een brede invoering van de wet. Ze wil nieuwe taken op zich nemen en het bestaande beleid op het gebied wonen, zorg en welzijn herzien. Dit doen we om de maatschappelijke ondersteuning ook in de toekomst werkbaar en betaalbaar te houden.

Met de in hoofdstuk vijf genoemde ambities en doelstellingen uit dit plan starten we de ontwikkeling naar duurzame ondersteuning aan onze burgers. We realiseren het plan in fasen. Dit beleidsplan Wmo zien we als een groeiemodel. Tussentijds ontvangt u op onderdelen zoals gezegd in hoofdstuk 5.3 aanvullende raadsvoorstellen. Het is dus mogelijk het plan tussentijds aan te passen, bijvoorbeeld als dat voor de burger en zijn verbanden noodzakelijk zou zijn.

Onze gefaseerde aanpak start met de uitwerking van negen prestatievelden en werkt toe naar drie integrale programmapijlers: Participatie, Zorg en Sterke wijken. De drie afgeleide hoofddoelen zijn:

1. Actieve inwoners zetten zich er voor in dat iedereen mee kan doen aan de samenleving.
2. Inwoners zijn (eventueel met ondersteuning) in staat zo lang mogelijk en zo zelfstandig mogelijk te blijven functioneren.
3. Mensen kunnen prettig samenleven in sterke wijken met voldoende toegankelijke gebouwen, diensten en voorzieningen.

Om structurele financiële dekking te vinden, overlap van taken te voorkomen en slimmere arrangementen samen te stellen herijken we de activiteiten aan de hand van de in hoofdstuk 4.1 gestelde criteria.

De kosten van dit plan worden vooralsnog ingeschat op ruim 42 miljoen euro. De benodigde middelen voor 2008 worden in november ter besluitvorming aan u voorgelegd. Wij vragen uw raad in te stemmen met de gefaseerde aanpak waarbij over aanvullende budgetten in latere jaren besluitvorming zal volgen.

Bij de ontwikkeling van dit plan zijn cliënten, georganiseerde en niet georganiseerde inwoners, instellingen en regiogemeenten betrokken. We zullen hen ook bij de uitvoering en vormgeving intensief blijven betrekken.

- **Voorstel**

Wij stellen u voor om bijgaand ontwerp-besluit vast te stellen.

Burgemeester en wethouders van 's-Hertogenbosch,
De secretaris, De burgemeester,

mr. drs. I.A.M. Woestenberg mr. dr. A.G.J.M. Rombouts

Bijlagen:

1. Ambities en doelstellingen per prestatieveld
2. Relevante trends
3. Advies Wmo adviesraad 's-Hertogenbosch (inclusief reactie van het college)
4. Samenvatting beleidsplan Meedoen en erbij horen

Ter inzage:

Steller : Van der Ploeg
Tel. : 073 6159311
E-mail : bepl@s-hertogenbosch.nl

De gemeenteraad van 's-Hertogenbosch in zijn openbare vergadering van 26 juni 2007;

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 20 maart 2007, regnr. 07.0308;

gelet op de Gemeentewet;

Besluit

1. Instemmen met de drie programmatische pijlers: participatie, zorg en sterke wijken om de samenhang tussen beleidsvelden vorm te geven (zie hoofdstuk 4.1).
2. Instemmen met de het voorstel om de bestaande subsidies en activiteiten vanaf 2008 te herijken aan de hand van de genoemde criteria (zie hoofdstuk 4.1).
3. Instemmen met de weergegeven ambities en doelstellingen van prestatievelden 1 tot en met 9 zoals geformuleerd in bijlage 1 (zie hoofdstuk 5 en bijlage1).
4. Instemmen met de keuze voor scenario 2A, de vorming van één centraal loket aangevuld met satellieten in de wijk (zie hoofdstuk 5 en bijlage 1).

's-Hertogenbosch,
De gemeenteraad voornoemd,
De griffier,

De voorzitter,

drs. A. van der Jagt

mr. dr. A.G.J.M. Rombouts

Index afkortingen

ADL	= Algemeen dagelijkse levensverrichtingen
AMSZ	= Arbeidsmarktbeleid en Sociale Zaken
AMW	= Algemeen Maatschappelijk Werk
ASHG	= Advies en Steunpunt Huiselijk Geweld
AWBZ	= Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
BCF	= beleidsgestuurde contractfinanciering
BIG	= Bewonersinitiatief gelden
Bureau O&S	= Bureau Onderzoek & Statistiek
CIZ	= Centrum Indicatiestelling Zorg
Commissie MO	= Commissie Maatschappelijke Ontwikkelingen
CRJ	= Casusoverleg Risicojeugd
CVTM	= subsidieregeling Coördinatie Vrijwillige Thuiszorg en Mantelzorg
EKD	= Electronische Kind Dossiers
GGD	= Gemeentelijke gezondheidsdienst
GGZ	= Geestelijke Gezondheids Zorg
GSB	= Grotestedenbeleid
JGZ	= Jeugdgezondheidszorg
JO monitor	= Jeugd en Onderwijsmonitor
JOM	= Jeugd en Onderwijsmonitor
L&V enquête	= leefbaarheid en veiligheid enquête
m.i.v.	= met ingang van
m.u.v.	= met uitzondering van
OAB	= onderwijsachterstandenbeleid
OGGZ	= Openbare Geestelijke Gezondheids Zorg
ORJ	= Overleg Risicojeugd
PBH	= Beleidsplan in hoofdzaken
PO	= Praktijk onderwijs
PON	= Provinciaal instituut voor advies, Onderzoek en ontwikkeling in Noord Brabant
RMC	= Regionaal Meld- en Coördinatiepunt Voortijdig Schoolverlaten
SB/BOR	= Stadsbedrijven/Bureau Openbare Ruimte
SB/IB	= Stadsbedrijven/Ingenieursbureau
SCW	= Sociaal Cultureel Werk
TBU	= Regeling tegemoetkoming bijzondere uitgaven
VNG	= Vereniging Nederlandse Gemeenten
VO	= Voortgezet onderwijs
VVE	= Voor- en Vroegschoolse Educatie
VWS	= Volksgezondheid, Welzijn en Sport
WAO	= Wet Arbeidsongeschiktheid
WI	= Wet Inburgering
WKCZ	= Wet klachtenrecht in de Zorgsector
WMCZ	= Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen
Wmo	= Wet maatschappelijke ondersteuning
VOGG	= Vereniging van ouders en verwanten van mensen met een verstandelijke handicap
WAO	= Wet Arbeidsongeschiktheid
WSW	= Wet Sociale Werkvoorziening